

פיתוחי חזותם – ביאור על ספר עץ חיים

יו"ל ע"י בית המדרש "אור שלום" ע"ש כ"ק האדמו"ר הרב שלום ספרין זצוק"ל מקומרנא י-ם
קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100

היכל א מן שבעה היכלות, והוא היכל אדם קדמון, ובהיכל זה יש שבעה שערים
שער א - השער הראשון - דרוש עגולים ויושר ובו ה' ענפים עץ חיים - שער א - ענף ב - והנה הצמצום הזה

המשך משבוע שעבר

הקדמה: בשיעור הקודם למדנו מה עניין הצמצום שעשה המאציל ב"ה, היינו גילוי כוח הדין על מנת לאפשר לנאצלים לנבראים ליצורים ולנעשים להתקיים. מפני שהשפע הבא מהמאציל העליון חסד פשוט ללא הפרש והבדל, לא מאפשר להיות נבראים כלל, כי האור הזה הוא א"ס והכל מתבטל אליו. וצמצום זה הוא מתן רשות ואפשרות קיום לזולתו, שנתן המאציל ב"ה למוגבלים ושפלים יכולת קיום במציאות.

א. והנה הצמצום הזה היה בהשוואה א' בסביבות הנקודה האמצעית שכבר למדנו שהיא לא כנראה בציור, אלא כל החלל צמו נקרא נקודה וכדברי הרב "באופן שמקום החלל ההוא היה עגול מכל סביבותיו" הוא זה שנברא וממנו הסתלק אור החסד הפשוט של המאציל העליון ונשאר שם כוח של אור הנקרא כוח בעל תכלית, הוא אור הדין, שעניינו הגבלת אור החסד שעל ידי כך יוגבל השפע ולא יתפשט בחזרה אל החלל, והוא שאמר הרב שהנקודה האמצעית הייתה ריקנית ההוא מאור החסד, והחלל ריק מאור החסד, באופן שמקום החלל ההוא היה עגול מכל סביבותיו בהשוואה גמורה, היות והא"ס הוא שוה והוא רוצה שכולם יקבלו משיווין מידותיו, ולכן הוא עשה נקודה אמצעית [כביכול] ולא היה החלל בתמונת מרובע בעל זוויות נצבות, לפי שגם א"ס צמצם עצמו בבחינת עגול בהשוואה א' מכל צדדים על דרך משל, כי לא שייך עיגול למעלה אלא שהעיגול היא הצורה השווה ביותר, והחלל עצמו היה עגול מפני שהמאציל העליון ב"ה צמצם את עצמו לצורת עיגול, וכתוצאה מצמצום זה גם התוצאה הייתה עיגול.

ב. ומדוע דווקא עיגול? מסביר הרב והסיבה היתה לפי שכיון שאור הא"ס שוה בהשוואה גמורה הוכרח גם כן שיצמצם עצמו בהשוואה א' מכל הצדדים ואין לך צמצום על פי ציור [תמונה] שמראה לך שוויון גמור כתמונת עיגול ולא שיצמצם עצמו מצד א' יותר משאר הצדדים.

ונודע בחכמת השיעור חכמת ההנדסה שאין תמונה כ"כ שוה כמו תמונת העיגול ולכן על מנת להמשיל לנו תכלית של צמצום בצורה שווה אנו מציירים עיגול, משא"כ בתמונת מרובע בעל זוויות נצבות בולטות וכן תמונת המשולש וכיוצא בשאר התמונות וע"כ מוכרח הוא להיות צמצום הא"ס בבחי' עיגול והסיבה הוא בעבור שהוא שוה בכל מידותיו כנ"ל כלומר לסיבה הראשונה החלל בצורת עיגול כלומר שהנאצל הוא החלל וממנו ואילך הוא נגרר אחר המאציל.

היות והמאציל צמצם את עצמו בצורה שווה כי הוא שווה בתכלית השוויון והצורה המראה זאת היא עיגול, ולכן הפועל היוצא הוא עיגול כתכונת המאציל, והיות והחלל הוא נברא, מן ההכרח יהיה הוא עגול, וכדברי הרב ב"מבוא שערים" [דף א עמוד א'] שהחלל הוא נברא גמור. וזו הסיבה הראשונה לצמצום בצורת עיגול.

פיתוחי חזותם – ב"אור על ספר עץ חיים

יו"ל ע"י בית המדרש "אור שלום" ע"ש כ"ק האדמו"ר הרב שלום ספרין זצוק"ל מקומרנא י-ם
קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100

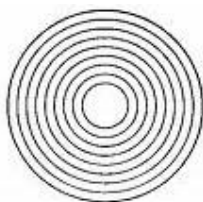
ג. גם בזוהר פרשת בא [דמ"ב] איתא מנא בעיגולא דאיהו י' הרב מביא ראייה שהמקור גורם לשורש להיות כיוצא בו, וכזוהר המדבר במעיין שיש לו מקור שממנו הוא נובע. והוא רומז לכתר, וממנו המעיין הוא החכמה, והוא זורם אל הים היא הבינה, שממנה יוצאים שבעה נחלים הם חג"ת נהי"ם, והראיה לדברנו כפי שהים נראה שטוח וזה מסיבת היבשה המגבילה אותו, כנאמר "ולמקוה המים קרא ימים" הנה ראייה שהכלי גורם לאור שבתוכו להיות כמותו.

ולכן היות והמאציל צמצם את עצמו לצורת עיגול כל מה שיבוא אח"כ יהיה באותה צורה, ומה שאמרנו "דאיהו י" היא הרומזת לנקודה עצמה.

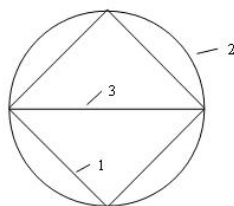
ועיין בזוהר פרשת פקודי [דרנ"ח] דקאמר כי היכלות ומה שבהם הם עיגולים כאן רמז הרב לספירות שיש בכל עולם. ומכאן ראייה נוספת שהנאצלים נבראו נגזרים אחר המאציל, שצמצם את עצמו בצורת עיגול וכך כולם כיוצא בו. כלומר בסיבה הראשונה שהביא הרב הנאצל נגרר אחר המאציל.

ד. אומר הרב שיש עוד יש סיבה אחרת מדוע החלל הזה מצויר כעיגול והוא בעבור הנאצלים אשר עתיד להאצילים אחר כך בתוך המקום החלל ההוא הריק ופנוי מאור החסד שהוא אור א"ס האמיתי, ויש בו רשימו של אור א"ס ב"ה שהוא בכוח בעל תכלית, כנ"ל.

והענין הוא כי בהיות הנאצלים בתמונת העגולים הנה אזי יהיו כולם קרובים ודבוקים בא"ס הסובב אותם בהשוואה א' גמורה, והאור והשפע הצריך להם יקבלום מן א"ס מכל צדדיהם בשיקול א' ואם כן לסיבה השניה משמע מדברי הרב שצורת הצמצום הייתה של הנבראים, היינו שהמאציל נגרר אחר הנאצל, וזה משמע מלשון הרב "יקבלום מן א"ס מכל צדדיהם"

הדגשה: היות והחלל כולל בתוכו עשר [10] ספירות, אם כן נצייר חלל ובתוכו עיגול תוך עיגול, והנה נמצא שהעיגול העשירי קטן בהיקפו מן הראשון, ולא יתכן שהעיגול הפנימי יקבל את שפע אור א"ס בשווה, כראשון שהוא קרוב יותר אל הא"ס ב"ה הסובב. כי הראשון הקרוב יותר אל המאציל הוא כתר, ופנימי לו החכמה, ואחריו הבינה, ועל זה הדרך כולם, אם כן מוכרח שכוונת הרב הוא שהאור שמתפשט בעיגולים זה ביחס כל עיגול כלפי עצמו. ומה שאמר הרב "בהשוואה אחת גמורה" כוונתו לכל עיגול כפי שהוא בבחינתו.

ד. משא"כ אם היו הנאצלים בבחי' מרובע או משולש וכיוצא בשאר תמונות כי אז היה בהם זוויות בולטות קרובות אל הא"ס יותר משאר צדדיהם ולא היה מקבלים אור א"ס בהשוואה אחת. ואם תשאל מדוע לא צמצם המאציל ב"ה את עצמו לצורת ריבוע או צורה אחרת, זה מסיבת הנאצלים הנבראים הנוצרים והנעשים, שאם היו הם בצורת ריבוע ומשולש וכיוצא באלו, וכמובא בגמרא [עירובין ע"ו] "ריבועא דנפיק מגו עיגולא".

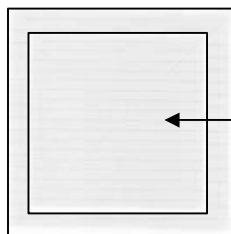

פיתוחי חזותם – בלאור על ספר עץ חיים

יו"ל ע"י בית המדרש "אור שלום" ע"ש כ"ק האדמו"ר הרב שלום ספרין זצוק"ל מקומרנא י-ם
קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100

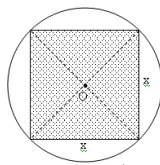
והנה הספירה כשתקבל שפע, צלעות הספירה בהיותם רחוקים מהעיגול הרי תקבל פחות שפע מאור א"ס, ואילו הזויות הקרובות אל העיגול יקבלו יותר אור מא"ס ב"ה, והמאציל ב"ה בהיותו שווה בכל שיווין צריך שגם הנאצלים יקבלו את האור בשווה, מה שלא יהיה אם הנאצלים יהיו בצורה מרובע משולש וכדומה להם. [הערה : אמנם מצינו שיש מהמקובלים שדימו את החלל בצורת ביצה]

הדגש: לסיבה השנייה [שמביא הרב] ניתן לומר שהמאציל יצמצם את עצמו גם כן בצורת ריבוע וממילא גם הנאצלים יהיו באופן זה, ויקבלו הכל בהשוואה אחת? כזה :

החלל
נאצל

והנה מדבריהם עולה קושיה, שהרי "אמתה בריבועא אמתה ותרי חומשי" [סוכה ח' וכן עירובין ע"ו] היינו שהכלל בחכמת ההנדסה הוא שתמיד אלכסון של ריבוע יהיה גדול מהריבוע עצמו ואם כן לא יהיה בזה שוויון כזה:

ועל כן נראה לבאר דברי הרב שמצד המאציל היו הנאצלים יכולים להיות בצורת ריבוע, אלא שעל מנת שיקבלו את השפע של אור א"ס בשווה, נגררו הם אחר המאציל ב"ה, והיה החלל וכל אשר יצא ממנו בצורת עיגול.

הארה: הנה תירץ הרב "איפה שלמה" שלא מדובר כאן בריחוק מצד החישוב אלא מצד איכות השפע המתקבל, היות והזויות לא מקבלות משני צדדי החלל אלא מצד אחד הקרוב אל החלל, ולעומת זאת פנים הריבוע מקבל מכל מקום דרך אלכסוני הריבוע, ובסוף ענף ג' [עץ חיים דף י"ג עמוד ראשון] יתבאר טעם למה הוצרך ענין הצמצום הזה ומה ענינו:

[מ"ב] כאן המקום להעיר שג' שורות אלו לא מצויות כלל בספר "אדם ישר" ולא בספר "קהילות יעקב" ולכן נראה לומר שהיה כתוב כאן "מצאתי כאן" (מ"כ) והוא טעות מעתיקים ולא מדברי הרב מוהר"ו. ענין הצמצום הזה הוא לגלות שורש הדינין כדי לתת מדת הדין אח"כ בעולמות וכוח ההוא נקרא בוצינא דקרדינותא כמו חיטי קרדינותא הצמצום נועד כדי לגלות את כוח ושורש הדין, שהמאציל קיבץ את כוח הדין שהיו בכוח [ולא בפועל] בעת שעלה ברצונו הפשוט לברוא את העולמות, והכל היה כמוס בעצמותו יתברך, והם נקראים כוח שורש הדין, על מנת למעט את גודל החסד, וכפי שכותב הרב [שער י"א] שתכלית בריאת העולמות לתת שכל ועונש בעם ישראל.

היינו שמצד הנאצל תבוא המניעה מקבלת השפע, והוא זה שנקרא "בוצינא דקרדינותא" – שפירושו המילולי "נר של קושי", אור קשה, וזה כדמיון מה שהביאה הגמרא בפסחים [דף ז'] שמדברת באדם שקידש אישה בערב פסח לאחר שש שעות בחיטים שמקורם בהרי אררט, שקשים הם. והשאלה היא האם

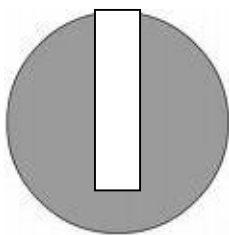
פיתוחי חזותם – בלאור על ספר עץ חיים

יו"ל ע"י בית המדרש "אור שלום" ע"ש כ"ק האדמו"ר הרב שלום ספרין זצוק"ל מקומרנא י-ם
קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100

משום שהחטים הללו הם חמץ נוקשה ואיסור הנאה בו הוא מדרבנן, ויהיה כוח לחכמים לבטל את הקידושין שעל פי התורה תופסים?

והובא בתוספות [שם] שיש כוח לחכמים להפקיע את הקידושין למרות שתפשו הם מדאורייתא. והביא המביא [ולא הרב] ראייה לדבריו לעניין הקושי – הוא כוח הדין.

והנה אחר הצמצום הנ"ל אשר אז נשאר מקום החלל ואויר פנוי וריקני מהכוח בלתי בל תכליתי, והחלל נשאר פנוי מאור החד הפשוט, ויש בו [בחלל] כוח של דין [עשר ספירות של א"ק]. באמצע בערכו, אור הא"ס ממש נברא כוח ממוצע שבין הכוח בעל בלתי תכלית לכוח בעל תכלית, כנ"ל, הנה כבר היה מקום שיוכלו להיות שם הנאצלים והנבראים ויצורים והנעשים כנגד אבי"ע אחר שפינה המאציל את המקום הזה מאור החד הפשוט, המשיך המאציל ב"ה, ואז

המשיך מן אור א"ס קו אחד ישר והנה יש לדקדק שהקו כמופיע בציור [בע"ח] שהוא עבה בתחילתו ונעשה דק, הוא אינו נכון אלא הקו שווה בתכלית השייון. וקו זה הוא למעשה מורכב מג' קווים – חד"ר, חד"ר, חסד דין רחמים.

היינו שבקו זה נכנס כל השפע של האור א"ס למעט מלכות דמלכות שנשארה בחלל, כמובא מדברי הרב [ע"ח ח"ב דף י"ט עמודה ג] היינו שאחד חלקי מאה נותר בחלל וחזר ונכנס לתוך הקו.

כלומר שתשעים ותשע חלקים נמצאים בקו הזה, והוא מצומצם בתוכו. ולמעשה מלכות דמלכות זו היא כמו שהייתה בעת שעלה הרצון לברוא את העולמות. מן האור העגול שלו וכפי הגהת הרש"ש האור העליון שלו.

ומצינו בדברי נכדו הרב "דברי שלום" שמה שאמר הרש"ש "האור העליון שלו" מפני שלא שייך לומר על אור א"ס עיגול. והוסיף ואמר שהנה מצינו בשער ההקדמות וכן במבוא שערים [ובשאר ספרים] שבהם כן נאמר "העגול שלו" – ואם כן מה חידש הרש"ש בהגהתו?

אלא, שכוונת רבנו הרש"ש, שיש שתי מציאויות של שפע. היינו כשאנחנו למדנו שהאור הצטמצם ונכנס חזרה לתוך החלל, הכוונה שהאור שהיה בתוך החלל הוא זה שצומצם עלה ונכנס דרך הקו הזה. "והאור העגול" הוא האור שעלה והתעגל מסביב לטבעת הזו, שנקראת חלל, עד שנכנסה לתוך הקו כעין משפך.

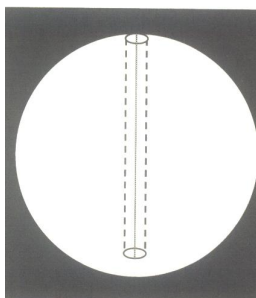
ויש עוד אור נוסף שנכנס והוא הקרוי "אור עליון" והוא מחוץ לחלל, [כך גם מצינו בספר שורשי הים] שמשמע שנכנסו ב' אורות.

הארה: עד כאן הבנתנו הייתה שהיה אור בחלל שהצטמצם ונכנס לתוך הקו, ויש בו כוח בלתי בעל תכלית, הוא אור א"ס ב"ה כמלפני הצמצום, ובחידוש הרב "דברי שלום" אנו למדים כי יש שפע שהוא קיים בחלל,

פיתוחי חזותם – ביאור על ספר עץ חיים

יו"ל ע"י בית המדרש "אור שלום" ע"ש כ"ק האדמו"ר הרב שלום ספרין זצוק"ל מקומרנא י-ם
קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100

ויש שפע הבא מחוצה לו. יוצא, שהשפע שבא מחוץ לחלל הוא יותר זך, אך הוא אינו
אור א"ס פשוט אלא אור בעל תכלית. מלמעלה למטה ומשתלשל ויורד תוך
החלל ההוא כזה:

וראש העליון של הקו נמשך מן הא"ס עצמו ונוגע בו. אמנם סיום הקו הזה למטה
בסופו אינו נוגע באור א"ס.

ודרך הקו הזה נמשך ונתפשט אור א"ס למטה היינו שאנו מוצאים קו ושפע שעובר דרכו אור
א"ס ב"ה, כלומר שהקו הוא זה שנוגע בא"ס והשפע עובר בתוכו. אם כן יוצא שיש ב' סוגי שפע.
א. שפע שהיה בחלל – חיצוניות הקו – והוא נאצל ונברא.
ב. שפע שנכנס תוך הקו – פנימיות הקו – אור א"ס.
ועל ידי אור א"ס שבקו מקבלים כל הנאצלים הנבראים היצורים והנעשים את המגיע אליהם כפי בחינתם.
וזה על דרך הזו, שכאשר נכנס הקו אל החלל הוא החל לרדת למטה עד לעיגול הפנימי ונתן לו שפעו
המגיע לו בבחינתו, ויצא ממנו והמשיך אל העיגול הבא אחריו ונתן לו שפעו בבחינתו, והמשיך אל השלישי
והשפיע בו את בחינתו, ועל זה הדרך בעשרה העיגולים [ספירות].

אלא שבעיגול האחרון הוא הקרוב ביותר אל אור א"ס ב"ה, השפיע בו שפעו ונותר בו ולא יצא ממנו, כי
ביציאתו הימנו היה הכל חוזר ומתבטל אל האור א"ס ב"ה שסובב את הכל. אם כן נמצא שהשפע מתמלא
בצורת עיגול הנזכר שהצמצום נוצר מנקודה עגולה בהשוואה אחת. ובמקום החלל ההוא האציל
וברא ויצר ועשה כל העולמות כולם. וקו זה כעין צינור דק א' אשר בו מתפשט
ונמשך מימי אור העליון של א"ס אל העולמות אשר במקום האויר והחלל ההוא.